

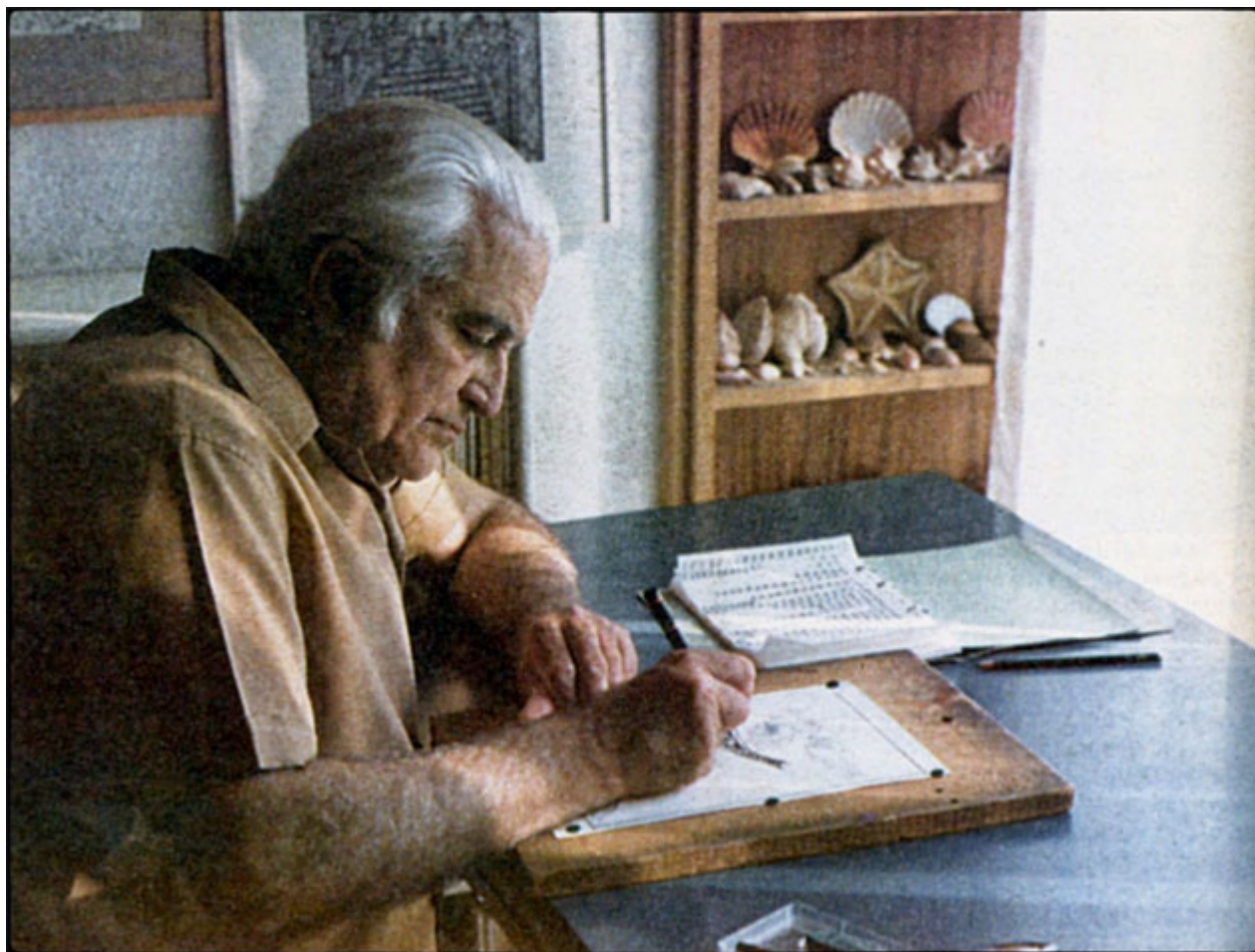
Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης: Ενέπαιξε τον κόσμο; (2ο μέρος) (Στέλιος Κούκος)

[/ Πεμπτούσια](#)

Ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης δεν ήταν αυτάρεσκος. Σ' αυτό συνηγορεί όλο του το έργο. Η όλη του καλλιτεχνική ή άλλη ευαισθησία δεν εξαντλείται σε μια διαμόρφωση κάποιας εξωτερικής καλλιέπειας -λογοτεχνικής, εικαστικής, φιλοσοφικής, θεολογικής- ούτε καν στη διαμόρφωση ενός τρόπου καθημερινής έκφρασης. Αντίθετα. Τα σωθικά του, ο μέσα του κόσμος βρίσκονταν σε έναν βαθύ και διαρκή σάλο.

Στο έργο του βλέπουμε να συσσωρεύεται ένα σχεδόν ακατέργαστο υλικό που εκ πρώτης όψεως γυρεύει αναδιάταξη και διαμόρφωση. Το υλικό αυτό προέρχεται από τα σώψυχά του. Ο Ν. Γ. Πεντζίκης ανέσυρε στην επιφάνεια βαριές και ασήκωτες στιβάδες ψυχικού άχθους καθώς ο μέσα του κόσμος αναζητούσε να συμφιλιωθεί με τα πράγματα, με την ίδια τη ζωή.

Στην κατεύθυνση αυτή εντοπίζουμε και τη σύνολη προσπάθειά του να γνωρίσει σε βάθος τα πράγματα και τα στοιχεία του εξωτερικού κόσμου, που όμως δεν τα αφήνει ακοινώνητα με το είναι και τον ψυχικό του κόσμο. Μέσα στη λογοτεχνική του σκευή συγκεντρώνονται βουνά, ποτάμια, πόλεις, χωριά, τοπωνύμια, δέντρα, φυτά, πέτρες και λοιπά στοιχεία του σύμπαντος, ένα πλήθος από ονόματα, ένας κόσμος-στολίδι από μόνος του, που αναζητά μια ευρύχωρη επίσκεψη και αποδοχή για να σου μεταδώσει τη χαρά και τη χάρη του πανηγυριού της ύπαρξης και της παρουσίας των πραγμάτων. “Προσεύχομαι στα πράγματα”, είπε σε μια συνέντευξή του. Εν πολλοίς είναι ένας αποφατικός. Δεν κάνει κηρύγματα.

Απίστευτη είναι και η ταύτισή του με τη Θεσσαλονίκη και τον πνευματικό της κόσμο, με την αγιορείτικη πολιτεία, τους βυζαντινούς χρονικογράφους, τον κόσμο του δημοτικού τραγουδιού.

Όμως ο Ν. Γ. Πεντζίκης γνώριζε όσο κανένας άλλος τον δυτικοευρωπαϊκό πολιτισμό και μάλιστα από το πρωτότυπο. Και χωρίς να χαθεί στη μετάφραση συνομιλούσε μόνιμα και τίμια με τον κόσμο αυτό στο ευρύχωρο λογοτεχνικό του πεδίο, αναζητώντας και προσφέροντας παραμυθία.

Αλλά με την έννοια αυτή ο Ν. Γ. Πεντζίκης είναι προλογοτεχνικός και

μεταλογοτεχνικός. Η όλη του προσπάθεια δεν αποσκοπούσε στην κατασκευή μιας υποτυπώδους προνομιακής ζώνης λόγου, μιας λογοτεχνικής νησίδας ανάσας, αλλά μιας πραγματικής σχεδίας ζωής ικανής να αντέξει μέσα σε πολύ δύσκολες καταστάσεις και περιδινήσεις.

Για τον λόγο αυτό ήταν πάντα δύσκολη η γραμματολογική κατάταξή του. Για ορισμένους ήταν έως και προβληματική. Άλλωστε και ο ίδιος ήταν ιδιαίτερα ικανός να “μπερδεύει” τα πράγματα και να μη δέχεται μονοσήμαντες ερμηνείες, οι οποίες τακτοποιούν κάπως και προσώρας τις καταστάσεις.

Παρ’ όλα αυτά και καθυστερημένα ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης με όλη του τη βαριά σκευή βρήκε τη θέση του στα γράμματα και τα σπουδάγματα. Εντόπισαν κάπως το στίγμα του. Και ενώ το έργο του δεν είχε αξιόλογο παρελθόν, πλέον έχει ένα αξιόλογο μέλλον. Είναι πέρα για πέρα σύγχρονο. Ναι, και μάλιστα πραγματικά λογοτεχνικό. Για αυτόν ο λόγος ήταν ζωή!

(συνεχίζεται)